

42

D E K R E T

z dnia 3 stycznia 1947 r.

o tworzeniu przedsiębiorstw państwowych.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. 1. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Prezesem Centralnego Urzędu Planowania mogą w drodze zarządzeń tworzyć lub wydzielać z administracji państwowej państwowe przedsiębiorstwa przemysłowe, handlowe, górnicze oraz świadczenia usług, nazywane dalej „przedsiębiorstwami”.

2. Zarządzenie winno zawierać: nazwę, siedzibę i przedmiot przedsiębiorstwa, skład władz oraz sposób reprezentowania przedsiębiorstwa.

3. Zarządzenie winno być ogłoszone w Monitorze Polskim.

Art. 2. 1. W trybie przewidzianym w art. 1 mogą być tworzone przedsiębiorstwa państwo-

we, mające na celu koordynowanie działalności przedsiębiorstw państwowych oraz ich nadzorowanie i kontrolowanie, jak również wykonywanie takichże czynności w stosunku do przedsiębiorstw znajdujących się w zarządzie państwowym. Czynności te mogą być również powierzone przedsiębiorstwom państwowym określonym w art. 1.

2. Zarządzenie w tym przedmiocie winno określić wzajemny stosunek przedsiębiorstw nadzorowanych i kontrolowanych do przedsiębiorstwa nadzorującego i kontrolującego.

Art. 3. 1. Przedsiębiorstwa działają na podstawie niniejszego dekretu oraz statutu nadanego przez właściwego ministra w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Prezesem Centralnego Urzędu Planowania i ogłoszonego w Monitorze Polskim. Jeżeli statut przewiduje działalność przedsiębiorstwa w zakresie handlu zagranicznego, winien być uzgodniony także z Ministrem Żeglugi i Handlu Zagranicznego.

2. Statut winien być nadany najpóźniej w terminie 3 miesięcy od daty wydania zarządzenia określonego w art. 1 i 2.

Art. 4. Przedsiębiorstwa są prowadzone według zasad gospodarki handlowej na podstawie planów finansowych i gospodarczych, zatwierdzonych w sposób przewidziany w statucie.

Art. 5. 1. Przedsiębiorstwo podlega wpisowi do rejestru handlowego i przez zarejestrowanie nabywa osobowość prawną.

2. Wpisowi podlegają: nazwa, siedziba, przedmiot przedsiębiorstwa, imiona i nazwiska osób uprawnionych do podpisywania zobowiązań, ograniczenia w tym przedmiocie, wzmianki o ograniczeniach władz przedsiębiorstw, a także wzmianki o pełnomocnikach handlowych z podaniem ich zakresu uprawnień.

3. Wpis przedsiębiorstwa nastąpi na mocy zarządzenia wymienionego w art. 1 i 2 i zawiadomienia o ustanowieniu władz przedsiębiorstwa.

Art. 6. 1. Przedsiębiorstwa mają zarząd i użytkowanie majątku nieruchomego oddanego im protokólnie w imieniu Skarbu Państwa.

2. W ramach planu gospodarczego i finansowego, zatwierdzonego w sposób przewidziany w statucie, przedsiębiorstwa mogą nabywać majątek nieruchomy na własność Skarbu Państwa, zatrzymując go w swym użytkowaniu.

3. Majątek ruchomy wydzielonego przedsiębiorstwa wyodrębnia się protokólnie z ogólnego majątku Skarbu Państwa i przekazuje przedsiębiorstwu na własność.

4. Przedsiębiorstwa mogą we własnym imieniu nabywać i zbywać majątek ruchomy, tudzież zaciągać zobowiązania, chyba że statut co innego stanowi.

5. Sposób sporządzania protokółów, przewidzianych w niniejszym artykule, ustali Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu.

Art. 7. Majątek nieruchomy Skarbu Państwa, znajdujący się w zarządzie i w użytkowaniu przedsiębiorstwa wykazywany jest w aktach przedsiębiorstwa tak, jak gdyby stanowił jego własność.

Art. 8. 1. Za zobowiązanie zaciągnięte przez przedsiębiorstwa, niezależnie od odpowiedzialności przedsiębiorstwa jego majątkiem jest odpowiedzialny Skarb Państwa do wysokości majątku nieruchomego, stanowiącego własność Skarbu Państwa, użytkowanego i zarządzanego przez przedsiębiorstwo.

2. Rozporządzenie Rady Ministrów określi szczegółowe zasady postępowania przy ustalaniu zakresu odpowiedzialności Skarbu Państwa.

Art. 9. 1. Bilans oraz rachunek strat i zysków przedsiębiorstwa zatwierdza właściwy minister, który uprawnienia swe może przelać na podle-

gle sobie organy lub przedsiębiorstwa określone w art. 2.

2. Zasady i terminy sporządzania bilansów i zamknięć rachunkowych oraz tryb zatwierdzania ich przez władze nadzorcze, jak również zasady tworzenia specjalnych funduszy oraz sposoby ich zużycia, ustala rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania oraz zainteresowanymi ministrami.

Art. 10. 1. Każde przedsiębiorstwo państwowe winno mieć Dyрекcję i Radę Nadzoru Społecznego.

2. Rada Nadzoru Społecznego ma charakter niezależnego organu nadzorczego, kontrolnego oraz opiniodawczego, podlegającego w swej działalności nadzorowi Prezydium Krajowej Rady Narodowej. Nadzór nad działalnością przedsiębiorstw o znaczeniu miejscowym może Prezydium Krajowej Rady Narodowej zlecić Prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej.

3. Zakres działania Rad Nadzoru Społecznego, sposób powoływania i zwalniania ich członków, organizację i sposób wykonywania powierzonych czynności określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 11. 1. Dyрекcję przedsiębiorstw powołuje i zwalnia właściwy minister, który uprawnienia te może przekazać podległym sobie organom lub przedsiębiorstwom określonym w art. 2.

2. Członkowie Dyрекcji i pracownicy przedsiębiorstw nie są urzędnikami państwowymi.

3. Statut ustali ilość członków Dyрекcji przedsiębiorstwa oraz ich uprawnienia i obowiązki.

4. Ogólne zasady polityki płac w przedsiębiorstwach państwowych ustala Rada Ministrów.

Art. 12. 1. Dyрекcja przedsiębiorstwa reprezentuje przedsiębiorstwo wobec osób trzecich, władz i urzędów.

2. Właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Skarbu może w drodze zarządzenia zlecić Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej zastępstwo sądowe przedsiębiorstw państwowych w odniesieniu do niektórych lub wszystkich spraw.

Art. 13. Zasady przeprowadzania kontroli w przedsiębiorstwach przez władze nadzorcze będą uregulowane w ich statutach.

Art. 14. Przedsiębiorstwo jest wolne od opłat w postępowaniu przed sądem rejestrowym. Poza tym opłaca ono wszystkie podatki i opłaty państwowe i samorządowe oraz daniny i świadczenia publiczno-prawne, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Art. 15. 1. Likwidacja przedsiębiorstwa następuje na podstawie zarządzenia właściwego ministra, wydanego w porozumieniu z Preze-

sem Centralnego Urzędu Planowania oraz Ministrem Skarbu.

2. Szczegółowe przepisy, dotyczące likwidacji przedsiębiorstw, ustalone zostaną w rozporządzeniu Ministra Skarbu, wydanym w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 16. 1. Przepisy niniejszego dekretu stosują się również do przedsiębiorstw państwowych, wydzielonych z administracji państwowej na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1927 r. o wydzieleniu z administracji państwowej przedsiębiorstw państwowych, przemysłowych, handlowych i górniczych oraz ich komercjalizacji (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 195), oraz do przedsiębiorstw utworzonych lub wydzielonych z administracji państwowej zarządzeniami ministrów — przed wejściem w życie niniejszego dekretu.

2. Statuty tych przedsiębiorstw winny być w ciągu 6 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego dekretu dostosowane w trybie art. 1, 2 i 3 do jego przepisów.

Art. 17. Rozporządzenie Rady Ministrów ustali zasady działania dyrekcji przedsiębiorstw, stosunek przedsiębiorstw do innych przedsiębiorstw, ogólne zasady przeprowadzania kontroli państwowej nad przedsiębiorstwami, a także może poddać działaniu niniejszego dekretu w całości lub w części przedsiębiorstwa państwowe, powstałe w trybie ustawodawczym, nieobjęte przepisami art. 16 ust. 1, z wyjątkiem następujących przedsiębiorstw:

- a) monopolii państwowych,
- b) banków państwowych,
- c) przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” oraz „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”,
- d) przedsiębiorstwa: „Państwowa Wytwórnia Papierów Wartościowych”,
- e) przedsiębiorstw zbrojeniowych i zakładów wojskowych, pracujących wyłącznie na potrzeby wojska i władz bezpieczeństwa,
- f) przedsiębiorstw o kapitale państwowym lub mieszanym, mających formę prawną spółek handlowych, w imieniu których działają ich władze statutowe.

Art. 18. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc obowiązującą: rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1927 r. o wydzieleniu z administracji państwowej przedsiębiorstw państwowych, przemysłowych, handlowych i górniczych oraz ich komercjalizacji (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 195) oraz inne przepisy w zakresie objętym niniejszym dekretem.

Art. 19. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów oraz

wszystkim ministrom — każdemu w zakresie jego działania.

Art. 20. Dekret niniejszy wechodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Obrony Narodowej:

Michał Żymierski

Marszałek Polski

Minister Administracji Publicznej:

Władysław Kiernik

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:

Stanisław Radkiewicz

w/z Minister Spraw Zagranicznych:

Zygmunt Modzelewski

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski

Minister Oświaty:

Czesław Wycech

Minister Kultury i Sztuki:

Władysław Kowalski

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Stanisław Mikotażyk

Minister Leśnictwa:

Stanisław Tkaczow

w/z Minister Przemysłu:

Eugeniusz Szyr

Minister Apropozycji i Handlu:

Jerzy Sztachelski

Minister Żeglugi

i Handlu Zagranicznego:

Stefan Jędrzychowski

Minister Odbudowy:

Michał Kaczerowski

Minister Komunikacji:

Jan Rabanowski

w/z Minister Pracy i Opieki Społecznej:

Edmund Giebartowski

w/z Minister Zdrowia:

Tadeusz Michejda

Minister Pocht i Telegrafów:

Józef Putek

Minister Informacji i Propagandy:

Feliks Widy-Wirski

Minister Ziem. Odzyskanych:

Władysław Gomułka